Vastaanottaja: Pelkosenniemen kunnan rakennuslautakunta
Osoite: Sodankyläntie 2, 98500 Pelkosenniemi
Sähköposti: kirjaamo@pelkosenniemi.fi

OIKAISUVAATIMUS

1. Asia, johon haetaan oikaisua
Pelkosenniemen rakennustarkastajan Keijo Kotavuopion 30.9.2026 tekemä viranhaltijapäätös § 35, lupatunnus 583-2026-47 (Maisematyölupa puiden kaatamiseksi kiinteistöllä 583-403-11-84, Kesälä).

2. Oikaisun vaatija (Muutoksenhakija) ja valitusoikeus

xxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx, xxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxxxxxxx

Selvitys muutoksenhakuoikeudesta:
Olen Pelkosenniemen kunnan jäsen (rakentamislain 183 §:n 2) kohdan mukaisesti). Oikaisuvaatimus on annettu lain vastaisesti ja se tulee korjata.

Selvitys muutoksenhakuajasta:
OIkaisuvaatimusohjeen mukaisesti muutoksenhakuaika loppuu 9.11.2026. Tämä oikaisuvaatimus on katsottava saapuneen määräajan puitteissa 3.11.2026.

Oikaisuvaatimuksen virheet:
Kunta on julkipannut päätöksen, jossa se on rajannut kunnan jäsenet pois muutoksenhakuoikeutettujen joukosta. Oikaisuvaatimus on korjattava lain mukaiseksi, ja päätös on pantava uudelleen nähtäville.

3. Vaatimus

Vaadin, että rakennustarkastajan tekemä lupapäätös §35; 30.9.2026 kumotaan kokonaisuudessaan ja hankkeeseen ryhtynyt velvoitetaan ennallistamaan alueelle jo aiheutetut maasto- ja puustotuhot.

Vaadin, että lautakunta tekee jo myönnetyn mutta vailla lainvoimaa olevan luvan täytäntöönpanokiellon lain voimaa olevana.

4. Perusteet vaatimukselle

4.1. Ilmeinen menettelyvirhe: Päätöksen perustuminen puutteellisiin lupaliitteisiin
Päätöksessä mainitut pakolliset liitteet, kuten *Asemapiirros* ja *Hankeselvitys tai -suunnitelma*, eivät ole rakentamislain vaatimia suunnitelmia. Viranomainen on hyväksynyt lupapiirustuksiksi puunostajan (Metsäliitto Osuuskunta) 3-sivuisen kaupallisen pystykauppatarjouksen (nro 583186055). Kyseinen tarjous sisältää vain puukaupan kuutiotietoja (kuviot A_7 ja A_8), eikä siinä ole arvioitu rakentamislain 54 §:n vaatimia, kaavan vastaisia edellytyksiä, maiseman turmeltumisesta tai latureittien haitasta. Viranomainen on laiminlyönyt hallintolain 31 §:n mukaisen

selvitysvelvollisuutensa ja siirtänyt myös EU:n metsäkatoasetuksen (EUDR) valvontavastuun suoraan puunostajalle.

4.2. Hakkuiden aloittaminen ilman lainvoimaista lupaa (20.10.2026)
Hakija ja Metsäliitto Osuuskunta ovat aloittaneet koneelliset hakkuut kohteessa tiistaina 20.10.2026, vaikka muutoksenhakuaika on voimassa 9.11.2026 saakka. Kyseessä on törkeä luvaton rakentamislain- ja ympäristörikkomus, josta on ilmoitettu viranomaisille ympäristönsuojeluviranomaisille 20.10.2026. Ennenaikainen aloitus on jo aiheuttanut peruuttamattomia tuhoja kaava-alueen luonnonmetsissä.

4.3. Ristiriita vuoden 1986 rantakaavan ja sen erityismääräysten kanssa
Hakkuualue sijoittuu voimassa olevan Pyhäjärven rantakaavan (1986) **M-alueelle (Maa- ja metsätalousalue)**. Kaavassa on lisäksi yleismääräys siitä, että hankkeissa mahdollisimman vähän kaadetaan puustoa eli plantaasitalous on lähtökohtaisesti ja asemakaavan vastaisena kielletty, koska sitä ei ole sallittu.

Kaavan yleismääräys vaatii: **”Rakenteet ja tiet on rakennettava siten, että mahdollisimman vähän kaadetaan puustoa, rikotaan aluskasvillisuutta tai muutetaan maanpinnan tasoa”**. 290 kuution koneellinen tehohakkuu toimii tätä minimointivelvoitetta vastaan.

4.4. Huomattava haitta alueen muulle käytölle, latureiteille ja tiestölle
Rakentamislain 54 § kieltää luvan myöntämisen, jos se vaikeuttaa alueen käyttöä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Latureitit: Hakkuualueen A_7 läpi kulkee kaavaan merkitty virallinen ulkoilureitti (Pyhätunturin tärkeimmät ladut). Raskaat työkoneet tuhoavat matkailulle elintärkeän latuverkoston pohjan ja hakkuut maiseman.

Rakennustarkastaja on hyväksynyt hakkuun pelkkänä "harvennuksena" ottamatta huomioon, että koneellinen käsittely muuttaa tämän lähes koskemattoman metsän tavalliseksi talousmetsäksi eli plantaasiksi. Se on suoraan rantakaavan vaatimusta vastaan, jonka mukaan *alueen ympäristöllisten arvojen on säilyttävä*, plantaaseja ei ole sallittu rantakaavassa. Kaikki mitä ei ole kaavalla sallittu ja perusoletuksena kielletty. Viereisellä palstalla suoritettu hakkuu on selkeästi kaavan vastainen

Alueen vanhoihin kaavoihin ei ole koskaan tehty asianmukaisia luonto- tai lintuselvityksiä. Alueella elää todistetusti herkkää metsälinnustoa kuten kanalintuja (**metso, teeri, riekko ja pyy**), joiden elinympäristöt ja suojapaikat koneellinen harvennus hävittää. Päätös rikkoo EU:n lintudirektiivin (2009/147/EY) ja ennallistamisasetuksen suojeluvelvoitteita, sillä luontoarvoja ei ole selvitetty, eikä viranomainen ole vaatinut selvityksiä ennen töiden aloittamista.

4.5. Kunnan korvausvelvollisuuden puuttuminen lupaa evättäessä
Maanomistajat (xxxxxxxxx xxxxxxx) ovat hankkineet virkistysalueet omistukseensa 4.4.2012 huutokaupalla. Heille on tullut selväksi että kiinteistöä rasittaa asemakaava ja sen määräykset. Lisäksi he ovat olleet osallisia laadittaessa Pyhätunturin OA6 osayleiskaavaa ja tietävät kaavan vaikutukset metsien käytölle. Pyhätunturin

yleiskaavassa eikä maakuntakaavassa ole varattu alueita metsäplantaasien käyttöön ottoon. kaikki mitä ei ole kaavoissa sallittu on siis kielletty eli lupaa ei olisi tullut voida myöntää.

Kantakiinteistö on saanut jo hyödyn asemakaavoituksesta eli tontteja, jotka se on myynyt edelleen kolmansille. Jäljelle jääneiden virkistys-, suojeluasemassa olevien metsien säästäminen ympäristö- ja maisemasyistä ei maisematyölupaa lupaa evättäessä aiheuta Pelkosenniemen kunnalle rakentamislain 54 §:n 3 momentin mukaista korvausvelvollisuutta. Lunastusvelvollisuus virkistykseen osoitetuilta alueita voi olla mahdollinen. Hankkeeseen ryhtyvä on maata hankkiessaan ottanut tietoisen riskin käyttörajoituksista hankkiessaan nämä alueet itselleen tonttimyynnin jälkeen.

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) linjausten mukaan maanomistaja on hyväksynyt alueen käyttötarkoituksen (virkistysalueet ja ladut) silloin, kun asemakaava on laadittu ja vahvistettu. Virkistysalueeksi kaavoitetulla maalla ei ole automaattista oikeutta harjoittaa tehokasta metsätaloutta (kuten koneellista yläharvennusta), koska alueen pääasiallinen käyttötarkoitus on ulkoilu ja maisema.

5. Metsäkatoasetuksen huomioiminen päätöksenteossa

EU:n metsäkatoasetus (EU) 2023/1115) tulee voimaan 30.12.2026 suuryritysten osalta ja 30.12.2027 mikroyritysten osalta, mutta se koskee kaikkia hakkuita, jotka on tehty alkaen 31.12.2020. EU halusi estää ennakoivat hakkuut ja oli tarpeen säätää takautuva metsien hävittämiskielto.

Koska alueella ei ole koskaan tehty maanmuokkausta ja puusto on täysin luonnonvaraista ja eri-ikäistä, kyseessä on metsäkatoasetuksen tarkoittama **luonnonmetsä (primary forest / natural forest)** tai pitkään koskemattomana säilynyt ekosysteemi. Metsäkatoasetus kieltää sellaisten puutuotteiden markkinoille saattamisen, jotka aiheuttavat tällaisten metsien laadun heikkenemistä (forest degradation) tai kytkeytyvät laittomuuksiin. Kaupankäynti tällaisilla puilla on laitonta. Mikäli puut käytetään omaan käyttöön (kiinteistön omistaja), niin varovaiset puun poistot voivat olla sallittuja.

EU:n metsäkatoasetuksen (EUDR) tahallinen laiminlyönti ja virheellinen menettely

Puunostaja ja hakkuun suorittaja Metsäliitto Osuuskunta (Metsä Group) on pystykauppatarjouksessa 583186055 sitoutunut tekemään EU:n metsäkatoasetuksen (EU) 2023/1115 mukaisen asianmukaista huolellisuutta koskevan vakuutuksen. Kyseistä lakisääteistä vastuuta ei voi sopimusoikeudellisesti siirtää kolmannelle osapuolelle. vastuu kuuluu pystykaupassa metsäyhtiölle.

Aloittamalla koneelliset hakkuut kiinteistöllä 583-403-11-84 ilman lainvoimaista maisematyölupaa 20.10.2026, yhtiö korjaa puutavaraa tuotantomaan kansallisen lainsäädännön (rakentamislaki) vastaisesti, mikä tekee puutavarasta EU:n metsäkatoasetuksen 3 artiklan nojalla laitonta. Koska rakennustarkastaja on myöntänyt luvan pelkän kaupallisen tarjouksen perusteella arvioimatta itse alueen luonto-, lintu- tai alkuperäiskansaoikeuksia, ja hakija on yhdessä yhtiön kanssa

ryhtynyt omavaltaisiin laittomiin hakkuisiin virallisella kaavan mukaisella alueella, kyseessä on lakirikkomus, jonka vuoksi lupa on kumottava ja toimijat asetettava vastuuseen.

Lisäksi MetsäGroup ei valmista EU:n metsäkatoasetuksen ohittavaa sanomalehtipaperia ja tehtaan tuotannosta 0% sellusta ohjautuu sanomalehtipaperin tuotantoon eli metsäkatoasetus koskee yhtiötä alkaen 31.12.2020.

6. Alkuperäiskansojen oikeudet päätöksessä

Metsäliitto Osuuskunnan käynnissä olevat hakkuut on aloitettu käynnissä olevien porotöiden keskellä, mikä on vaarantanut maastossa työskentelevien poromiehen ja porojen turvallisuuden. Toiminta on suorassa ristiriidassa EU:n ennallistamisasetuksen (EU) 2024/1991 artiklojen 4 ja 14 kanssa, jotka velvoittavat suojelemaan alkuperäiskansojen kulttuurille ja elinkeinoille merkittäviä ekosysteemejä.

YK:n rotusyrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CERD) antoi 25. elokuuta 2026 erittäin merkittävän ja historiallisen Suomea koskevan ratkaisun ja loppupäätelmän. Siinä nostettiin ensimmäistä kertaa virallisesti esiin nimenomaan metsäsaamelaisten kriittinen tilanne, kulttuuriperintö ja oikeuksien laiminlyönti. Lisäksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) maaliskuussa 2026 antaman ratkaisun mukaisesti perinteiset poronhoito- ja laidunoikeudet nauttivat ihmisoikeussopimuksen mukaista ehdotonta omaisuudensuojaa. Koska rakennustarkastaja on myöntänyt maisematyöluvan (583-2026-47) puhtaasti kaupallisen pystykauppatarjouksen perusteella arvioimatta lainkaan näitä sitovia EU- ja ihmisoikeusvelvoitteita, ja urakoitsija on ryhtynyt omavaltaisiin hakkuisiin vailla voimassa olevaa maisematyölupaa, viranomaisen on välittömästi keskeytettävä työt ja saatettava asia poliisin tutkintaan.

Metsäkatoasetus velvoittaa alkuperäiskansojen huomioimiseen

Metsäkatoasetuksen metsien suojelukriteerit poikkeavat täysin Orpon hallituksen laatimista. Metsäkatoasetus on määräävä verrattuna kansallisiin määrittelyihin. Ikimetsän tai luonnonmetsän muuttaminen talousmetsäksi on kiellettyä 2 artiklan kohtien 19 – 20) kohtien mukaisesti. Kohdan 40) alakohdat a), b), c) d) f) g) ja h) käyvät suoraan tähän tapaukseen.

7. Metsä Groupin vastuu toimijana

Metsäkatoasetuksen mukaan jokaisen, joka saattaa puutavaraa ensimmäistä kertaa EU:n markkinoille (eli kaataa puun ja ottaa sen haltuunsa jalostusta varten), on tehtävä **asianmukaista huolellisuutta koskeva vakuutus (due diligence statement)**.

Pystykaupassa Metsä Group suorittaa hakkuun omalla kalustollaan, omistaa puun kaatohetkellä ja toimittaa sen eteenpäin. Yhtiö on itse pystykauppatarjouksen sivulla

3 nimenomaisesti vahvistanut tämän: *”Ostaja [Metsäliitto] tekee kauppaa koskevan EU:n metsäkatoasetuksen (2023/1115) mukaisen asianmukaista huolellisuutta koskevan vakuutuksen.”*

Pystykauppa ei ole vastuuvapaus
Metsä Group ei voi väittää olevansa vain "urakoitsija", joka suorittaa työn maanomistajan (Viljakaisen perillisten) lukuun. Koska kyseessä on pystykauppa eikä hankintakauppa tai pelkkä metsätyöpalvelu, yhtiö ostaa puun pystyssä ja kantaa täyden vastuun siitä, että puun alkuperä on sataprosenttisen laillinen ja tuotantomaan (Suomen) kaikkien lakien ja kaavojen mukainen.

Mitä laiton aloitus tarkoittaa EUDR:n kannalta?

Koska hakkuut aloitettiin tiistaina 20.10.2026 **ilman lainvoimaista maisematyölupaa ja kesken viranomaisen määräämän valitusajan**, joka päättyy 9.11.2026, puunkorjuu rikkoo suoraan Suomen rakentamislakia ja maisematyöluvan säädöksiä. EU:n metsäkatoasetuksen artiklan 3 mukaan puutuote on laiton, jos se ei ole tuotantomaan asiaankuuluvan lainsäädännön mukainen.

Aloittamalla työt luvattomasti Metsä Group on tehnyt tai on tekemässä **virheellisen EUDR-huolellisuusvakuutuksen**, sillä laittomasti kaadettu puu ei voi läpäistä asetuksen vaatimuksia. Tämä on yhtiölle lakitekninen ja maineellinen riski.

8. Ennallistamisasetus päätöksenteossa

EU:n ennallistamisasetus (EU) 2024/1991 tuli voimaan 20 päivän jälkeen siitä kuin asetus julkaistiin virallisessa lehdessä eli noin 30.7.2024. Asetus vaatii, ettei metsäalueiden heikentymistä tule sallia. Päätösasiakirjasta ei käy ilmi onko viranomainen huolehtinut ennallistamisasetuksen määräävästä lainsäädännöstä päätöstä tehdessään.

Ei-heikentämisen periaate *(Do No Harm / Non-deterioration)* Viranomainen ei saa myöntää lupaa toimille, jotka **heikentävät ekosysteemin tilaa** tai estävät sen luonnollisen elpymisen. Koska alue on jo kärsinyt viime vuoden maisematyöluvan hakkuista (itäisin vyöhyke), uuden luvan myöntäminen viereen **kiihdyttää metsän laadun heikkenemistä ja pirstoutumista**. Tämä on asetuksen vastaista kumulatiivista tuhoa.

Kansallisen metsälintuindeksin huomiotta jättäminen

Päätöksessä ei ole huomioitu ennallistamisasetuksen sitovaa määräystä kansallisen metsälintuindeksin paranemisesta kaikkialla, joka on voimassa oli kansallinen ennallistamissuunnitelma hyväksytty tai hyväksymätön.

Metsälintuindeksin nouseva suuntaus	Viranomaiset eivät saa tehdä päätöksiä, jotka **heikentävät metsälintujen suotuisaa suojelun tasoa** tai supistavat niiden elinalueita.	Metsä Groupin laaja, pirstaleinen hakkuuverkosto tuhoaa kanalintujen suojapaikat juuri matkailukeskuksen liepeiltä. Se ajaa kansallista metsälintuindeksiä alaspäin.
Suurten ja vanhojen puiden säästäminen sekä varjoisan metsän ylläpito	Indeksin parantamiseksi kaava-alueiden vanhat luonnonmetsät ja suojapuusto on säästettävä.	**Kuvion A_7 yläharvennus** poistaa metsän vanhimmat maisemapuut alueelta. Nämä ovat juuri niitä metson hakomispuita ja suojakuusia, joita lintujen selviytyminen talvella vaatii. Teeret suosivat koivuja ja pyy leppiä ja kuusia kuten A_8 kuvion metsiä.

Kiistatonta on, että rakennustarkastajan päätös rikkoo myös ennallistamisasetusta.

Kansallisen metsälintuindeksin seuraaminen edellyttää linnustolaskentoja, joita ei alueella ole tehty, asetuksen mukaisesti vuonna 2024. Huomattavaa on, että vanhoissa asemakaavoissa ei ole tehty ollenkaan luonto- tai lintuselvityksiä ja se näkyy Pyhätunturin alueen lintujen katoamisena, vesien pilaantumisena ja luontokatona.

9. Rakentamislain rikkominen hyväksymällä puutteellisia suunnitelmia.

Viranomainen on nimennyt dokumentit väärin ja nimennyt hakkuusuunnitelma asemapiirrokseksi. sama hankesuunnitelma on liitteissä hankesuunnitelman ja asemapiirroksen nimellä. Varsinaista lain edellyttämää asemapiirrosta ei ole esitetty. Viranomainen on tehnyt päätöksensä lainmukaisien asiakirjojen puuttuessa mikä täyttää virkavelvollisuuden rikkomisen tunnusmerkistön.

10. Arkistolain rikkominen

Viranomainen rikkoo arkistolakia sillä dokumenttien nimet ja sisältö tulee vastata dokumentin sisältöä. Asemapiirroksessa olisi tullut esiin hankkeen asemakaavan vastaisuus. Hakkuusuunnitelma on laadittu samanlaisena niin tonteille kuin viheralueille. Lisäksi tonttien ympäriltä puuttuvat suojavyöhykkeet, joita kaava määrää, ja hakkuusuunnitelma sisältää myös yleiskaavan mukaisia alueita. Viranomaisen olisi päätöksessään tullut ottaa kantaa, siihen onko yleiskaavassa sallittu plantaasien perustaminen.

11. Perustelujen puuttuminen

Viranomainen ei ole perustellut päätöstä. Hallintolain mukaan viranomaisen on perusteltava päätös ja kirjattava vähäiset poikkeamiset päätökseen, mikäli sellaisia on mahdollista myöntää. Mikäli hakemus ei täytä lain tai kaavojen vaatimuksia niin hakemus olisi tullut hylätä. Lupa olisi tullut evätä kansalliseen lakiin, asemakaavaan, yleiskaavaan ja EU lainsäädäntöön perustuen. Kuten Pelkosenniemellä ennenkin hallinto-oikeus on todennut, että päätökset tulee perustella hallintolain mukaisesti. Pelkkä hakemuksen kopioiminen ei ole päätös ja sen perustelu. kun päätökseen ei ole kirjoitettu perusteluita, niin on epäselvää, onko viranomainen tutustunut lainsääntöön, kaavoihin ja kansallisiin sekä EU lakeihin päätöstä tehdessään. Käytäntö vaarantaa Pyhätunturin matkailijoiden oikeuden viihtyisään lomanviettoympäristöön, jota varten kaavat on laadittu.

12. Ennalta tutustuminen

Aloituskatselmus on viranomaisen perusta päätöksen teolle. Alkukatselmus/tarkastus olisi tullut tehdä ja havaita suunnitelman lakien vastaisuus. Kuinka muuten viranomainen voi havaita hakemuksen virheet ja esimerkiksi MetsäGroupin perusteettoman väitteen metsäkatoasetuksen mukaisista toimista vaikka on esittänyt lain vastaisen suunnitelman. samalla olisi tullut rajata alueet jossa hakkuita ei saa tehdä ja periaatteen kuinka puiden kaataminen on mahdollista.

13. Pääsuunnittelijan kelpoisuus

Viranomainen on ilmeisesti hyväksynyt hankkeelle lain mukaisen pääsuunnittelijan. Pääsuunnittelija kelpoisuudesta eli koulutuksesta ja kokemuksesta ei ole saatavilla asiakirjoja. Toiminta kohteessa eli kaavan vastaiset ja EU lakien vastaiset suunnitelmat sekä lain vastainen aloittaminen ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta osoittavat, ettei pääsuunnittelijalla ole riittävää koulutusta tai kokemusta eli kelpoisuus kohteen vaativuuteen puuttuu. Lautakunnan on peruutettava luvan mukana mahdollisesti hyväksytty pääsuunnittelijan mandaatti tai vaadittava toimittamaan kelpoisen pääsuunnittelija ja pääsuunnittelijan allekirjoittamat asiakirjat viranomaiselle.

Kysymys: Kuinka lautakunta tarkistaa pääsuunnittelijoiden kelpoisuuden maisematyölupahankkeissa eri kaavatasoilla?

14. Jatkotoimet

Lautakunnan on ilmoitettava MetsäGroupin metsäkatoasetuksen rikkominen vastaavalle viranomaiselle ja tarpeen mukaan EU:lle. Lisäksi rakentamislain rikkomisesta on ilmoitettava esitutkintaviranomaiselle esitutkinnan suorittamiseksi, vailla lainvoimaa aloitetun hakkuutyön eli laittoman hakkuun suorittamisesta

15. Hakkuut muualla asemakaavojen, yleiskaavojen ja maakuntakaavan alueella

Kysymys: Onko lautakunta tarkistanut muiden kaavatasojen osalta onko kaavoissa sallittu plantaasien perustaminen kaavojen alueelle. Jos sitä ei ole sallittu, niin sellaisen perustaminen on kielletty?

Tämä lupa on esimerkki plantaasin perustamisesta asemakaavan ja yleiskaavan alueelle, joita ei ole kaavassa sallittu. Hakemus olisi siis tullut hylätä.

Lopuksi

Yhteinen luontoympäristö ja monipuolinen eläimistö, sekä kaava-alueiden maiseman turvaaminen ovat olennainen osa Pyhätunturin viihtyisyyttä. Siihen on mahdollista päästä noudattamalla kaavoja ja EU:n ja kansallisia lakeja. Jatkuva lakien rikkominen päätöksissä aiheuttaa huonoa elinympäristö ja viihtyisyyden heikkenemistä sekä lajikatoa. rakennusvalvonnan puuttuminen kunnasta johtaa lainvastaiseen tilanteeseen. Varaan itselleni toimittaa lisää aineistoja ja täydennyksiä 9.11.2026 mennessä.

Pelkosenniemellä 3.11.2026

xxxxx xxxxx, kunnan jäsen

Liitteet: Lupa asiakirja 30.9.2026§35